نوستن بەسەر نوێژدا یا لەبیر چوونی :

هەرکەس نوست و بەئاگا نەبۆوە هەتا کاتێ نوێژەکەی بەسەرچوو، یان لەبیری نەبوو نوێژەکەی بکات و کاتێ بیری کەوتەوە نوێژەکەی چووبوو، ئەوە هەرکاتێك هەڵسا لە خەو یا وەبیری هاتەوە ئەبێ ئەو کاتە بیکات، بەپێی حەدیسی ئەبو قەتادە کە دەفەرمووێت: باسی خەوی کاتی نوێژیان کرد بۆ پێغەمبەر ﷺ ئەویش فەرمووی: (إنَّهُ لَيسَ فِي النَّومِ تَفرِيطٌ إنَّمَا التَّفرِيطُ فِي اليَقظَةِ، فَإذَا نَسِيَ أحَدُكُم صَلاةً أو نَامَ عَنهَا فَليُصَلِّهَا إذَا ذَكَرَهَا) رواه النسائي والترمذي وصححه. واتە: لە خەوتنا تەقصیر نیە تەقصیر لە بەئاگایی دایە، جا هەرکەس لە ئێوە لەبیری چوو یا نوست بەسەر نوێژەکەیداو نەیکرد، با ئەوکاتەی بیری هاتەوە نوێژەکەی بکات.

لە ئەنەسەوە خوا لێی ڕازی بێت هاتوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (مَن نَسِيَ صَلاةً فَليُصَلِّهَا إذَا ذَكَرَهَا لا كَفَّارَةَ لَهَا إلا ذَلِكَ) رواه البخاري ومسلم. واتە: هەرکەس نوێژێکی لەبیر چوو بیکات هەرکاتێ بیری کەوتەوە با بیکات، لەوە زیاتر کەفارەتی نیە.

لە عیمرانی کوڕی حوصەینەوە خوا لێی ڕازی بێت هاتوە دەفەرمووێت: (شەوێك بە ڕێگادا ئەڕۆیشتین لەگەڵ پێغەمبەر ﷺ، کاتێ ئاخیری شەو هات دابەزین بۆ پشوودان، ئاگامان نەبۆوە لە خەو هەتا تیشکی گەرمی خۆر بەئاگای هێناینەوە، کە هەستاین بە پەلەو شڵەژاوی ڕامان کرد بۆلای ئاوی دەست نوێژ، پێغەمبەر ﷺ فەرمانی پێ کردین لەسەرخۆ بین، لەپاشاندا لەو شوێنە ڕۆیشتین هەتا ڕۆژ بە تەواوی بەرز بۆوە، ئینجا پێغەمبەر ﷺ دەست نوێژی گرت و بە بیلالی فەرموو: (بانگ بدە)، ئینجا دوو ڕکات نوێژی پێش نوێژی بەیانی کرد، پاشان بیلال قامەتی کردو نوێژمان کرد، خەڵکەکە وتیان: ئەی نێرراوی خوا! سبەینێ لەکاتی نوێژی بەیانیدا ئەم نوێژە نەگێڕینەوە؟ فەرمووی: (أَيَنهَاكُم رَبُّكُم تَعَالَى عَنِ الرِّبَا وَيَقبَلُهُ مِنكُم) رواه أحمد وغيره. واتە: ئایا پەروەردگاری مەزن سوود خواردن لە ئێوە قەدەغە ئەکات و سوودتان لێ وەرئەگرێت.

ئەو کاتانەی قەدەغە کراوە نوێژیان تێدا بکرێت

دووای نوێژی بەیانی هەتا خۆر دەرکەوتن نەهی هاتوە لە نوێژ کردن.

لە خۆر دەرکەوتنەوە هەتا بەرز بوونەوەی ئەوەندەی ڕمێك.

وەکاتێ خۆر گەیشتە ناوەڕاستی ئاسمان هەتا نەختێ لار ئەبێتەوە بۆلای ڕۆژئاوا.

وە دووای نوێژی عەسر هەتا خۆر ئاوا ئەبێت.

لە ئەبو سەعیدەوە هاتووە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (لا صَلاةَ بَعدَ صَلاةِ العَصرِ حَتَّى تَغرُبَ الشَّمسُ وَلا صَلاةَ بَعدَ صَلاةِ الفَجرِ حَتَّى تَطلُعَ الشَّمسُ) رواه البخاري ومسلم. دووای نوێژی عەسر هەتاخۆرئاوابوون نوێژ کردن نیە، وە دووای نوێژی بەیانی هەتا خۆرهەڵاتن نوێژکردن نیە.

لە عەمری کوڕی عەبسەوە هاتووە دەفەرمووێت: ووتم: ئەی نێرراوی خوا فێرم بکە دەربارەی نوێژ، فەرمووی: (صَلِّ صَلاةَ الصُّبحِ ثُمَّ أقصِر عَنِ الصَّلاةِ حتى تَطلُعَ الشَّمسُ وَتَرتَفِعَ، فَإنَّها تَطلُعُ بَينَ قَرنَي شَيطَانٍ وَحِينَئِذٍ يَسجُدُ لَهَا الكُفَّار، ثُمَّ صَلِّ فَإنَّ الصَّلاةَ مَشهُودَةٌ مَحضُورَةٌ حَتَّى يَستَقِلَّ الظِّلُّ بِالرُّمحِ، ثُمَّ أقصِر عَنِ الصَّلاةِ فَإنَّ حِينَئِذٍ تُسجَرُ جَهَنَّمُ فَإذَا أقبَلَ الفَيءُ فَصَلِّ فَإنَّ الصَّلاةَ مَشهُودَةٌ مَحضُورَةٌ حَتَّى تُصَلِّيَ العَصرَ، ثُمَّ أقصِر عَنِ الصَّلاةِ حتى تَغرُبَ الشَّمسُ فَإنَّهَا تَغرُبُ بَينَ قَرنَي شَيطَانٍ، وَحِينَئِذٍ يَسجُدُ لَهَا الكُفَّارُ) رواه أحمد ومسلم. واتە: نوێژی بەیانی بکەو دەستبەردار بە لە نوێژ هەتا ڕۆژ هەڵدێو بەرز ئەبێتەوە، چونکە خۆر ئەو کاتە لەنێوان دووشاخەی شەیتانەوە هەڵدێ و بێ باوەڕەکان سەجدەی بۆ ئەبەن، پاشان نوێژ بکە

چونکە ئەو نوێژە فریشتەکان ئەی بینن و ئامادەی ئەبن هەتا ئەو کاتەی سێبەری ڕم ئەکەوێتە لایەنی ڕمەکەوەو لەسەر زەوی-یەکە هیچی لێ نامێنێ، کە ئەو کاتەش کاتی ڕاوەستانی ڕۆژە لەناوەڕاستی ئاسمان (إستواء) ئیتر دەستبەردار بە لە نوێژ، چونکە ئەوکاتە ئاگری جەهەننەم جۆش ئەکرێت، پاشان کاتێ سێبەری ئاسمان لار بووەوە و ڕۆژ لەناوەڕاستی ئاسمان لایدا نوێژ بکە چونکە ئەو نوێژە فریشتەکان ئەی بینن و ئامادەی ئەبن هەتا نوێژی عەسر دەکەی، ئینجا دەستبەردار بە لە نوێژ هەتا خۆر ئاوا دەبێت چونکە ئەو کاتە لەنێوان دووشاخەی شەیتانەوە ئاوا دەبێت و ئەوکاتە بێ باوەڕەکان سەجدەی بۆ دەبەن.

لە عوقبەی کوڕی عامیرەوە هاتوە دەفەرمووێت: (سێ کات هەیە پێغەمبەر ﷺ نەهی لێ کردووین کە نوێژی تێدا بکەین و مردوومانی تێدا بنێژین؛ ئەو کاتەی تازە خۆر هەڵدێ هەتا بەرز ئەبێتەوە، و کاتێ ئەگاتە نیوەی ئاسمان، وە کاتێ خەریکە ئاوا ئەبێ) رواه الجماعة إلا البخاري[1].

ڕای زانایان دەربارەی نوێژکردن دووای نوێژی بەیانی و عەسر:

زانایان ڕایان لەسەر ئەوەیە کە دروستە دووای نوێژی بەیانی و عەسر نوێژە چووەکان بگێڕرێنەوە، بە پێی ئەو فەرموودەیەی پێغەمبەر ﷺ کە فەرموویەتی: (مَن نَسِيَ صَلاةً فَلْيُصَلِّهَا إِذَا ذَكَرَهَا) رواه البخاري ومسلم. واتە: هەرکەس لەبیری چوو یەکێ لە نوێژەکانی بکات با کاتێ بیری هاتەوە نوێژەکەی بکات.

بەڵام کردنی نوێژی سوننەت لەدووای نوێژی بەیانی و عەسر لە صەحابەکان عەلی و ئیبنو مەسعود و زەیدی کوڕی (ثابت) و ئەبو هورەیرە و ئیبنو عومەر ڕەزای خوایان لێ بێت فەرموویانە: کردنی کەراهەتی هەیە.

وە عومەر لەبەر چاوی صەحابەکان هەرکەس دووای نوێژی عەسر نوێژی بکردایە لێی ئەدا، وە کەسیان ئینکاریان نەئەکرد، هەروەها خالیدی کوڕی وەلیدیش ئەو کارەی ئەکرد، وە لە تابیعین حەسەن و سەعیدی کوڕی موسەییب، وە لە پێشەوایانی مەزهەبەکان ئەبو حەنیفەو مالیك بە کەراهەتیان زانیوە.

بەڵام شافیعی بۆ ئەوە چووە کە ئەو نوێژانەی هۆ هەیە بۆ کردنیان دروستە لەو کاتانەدا بکرێت، وەك سوننەتی چونە ناو مزگەوت (تحية المسجد)، وە دوو ڕکاتی دووای دەست نوێژ، وە ئەم بۆچوونە نزیکە لە حەقەوە[2]، بەڵگەشی بەوە هێناوەتەوە کە پێغەمبەر ﷺ سوننەتی نیوەڕۆی کردووە لە دووای نوێژی عەسر.

بەڵام حەنبەلی‌یەکان بۆ حەرام کردنی نوێژی سوننەت چوون لەو دوو کاتەدا هەرچەندە هۆش هەبێت. جگە لە دوو ڕکاعەتی سووڕانەوە بە دەوری کەعبەدا (طواف) بە پێی ئەوەی جوبەیری کوڕی (مطعم) گێڕاویەتی‌یەوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (يَا بَنِي عَبدِ مَنَافَ لا تَمنَعُوا أحَداً طَافَ بِهَذَا البَيتَ وَصَلَّى أيَّةَ سَاعَةٍ شَاءَ مِن لَيلٍ أو نَهَارٍ) رواه البخاري وأصحاب السنن وصححه ابن خزيمة والترمذي. واتە: ئەی نەوەکانی عەبدومەناف، هەرکاتێك هەرکەسێك ویستی بە دەوری ئەم خانەیەدا بسووڕێتەوە و نوێژ بکات شەو بێت یا ڕۆژ ئێوە ڕێی لێ مەگرن.

---

(1) نەوەوی لە (شرح صحيح مسلم) دا ئەو قەدەغەبوونە ئەگێڕێتەوە بۆ قەست یەعنی ئەگەر بەقەستی جەنازەکە دوواخرا هەتا ئەو کاتە ئەوە قەدەغەیە، بەڵام ئەگەر شاردنەوەکە بە قەست نەبوو، ئەوکاتە قەدەغە نیە. منیش ئەڵێم: فەرموودەکە گشتی‌یە تایبەت کردنی بۆ قەست بەڵگەی لەسەر نیە وەك ئەمەم ڕون کردۆتەوە لە (أحكام الجنائز) دا، کەواتە پێویستە ئەگەر ترسی بۆگەن کردنی لاشەکە نەبێت لەو کاتانەدا نەشارڕێتەوە وە ئەمە بۆچونی حەنبەلی‌یەکانە هەروەك دانەر باسی کردوە لە (أحكام الجنائز) دا. (تمام المنة).

(2) ئەمە بۆچوونی شێخی ئیسلامە ڕەحمەتی خوای لێ بێت لە (الرسائل والمسائل) دا.

ڕای زانایان دەربارەی نوێژکردن کاتی ڕۆژهەڵاتن و ئاوابوون و کاتی ڕاوەستانی ڕۆژ لە ناوەڕاستی ئاسماندا:

حەنەفی‌یەکان ڕایان وایە لەم کاتانەدا بەهیچ شێوەیەك نوێژ کردن دروست نیە، چ نوێژی فەرز بێت یا واجب، یا سوننەت، گێڕانەوە بێت یا نوێژی حازر، بەڵام سوننەتی عەسری ئەو ڕۆژەو نوێژی مردوویان جیا کردۆتەوە، ووتوویانە: (ئەگەر لە هەریەك لەم کاتانەدا جەنازەیەك ئامادە بوو دروستە نوێژی لەسەر بکرێت و کەڕاهەتی نیە)[٣]، هەروەها سەجدەی تیلاوەتی قورئان ئەگەر ئەو کاتانە قورئان خوێندراو قورئان خوێن گەیشتە شوێنی سەجدەی تیلاوەت، وە ئەبو یوسف سوننەتی لە ڕۆژی جومعەدا جیا کردۆتەوە لەکاتی ڕاوەستانی ڕۆژ لەناوەڕاستی ئاسماندا، بەڵام شافیعی‌یەکان ئەو نوێژە سوننەتانەی لەم کاتانەدا بکرێن بەبێ هۆ بە کەڕاهەتیان داناوە. ئەمما نوێژی فەرز و ئەو سوننەتانەی بە هۆیەکەوە ئەکرێن لەو کاتانەدا و سوننەت لە ڕۆژی جومعە لە کاتی ڕاوەستانی ڕۆژ لەناوەڕاستی ئاسمان (إستواء) دا و سوننەتی ناو حەرەمی مەککەیان بە ڕەوا داناوە بەبێ کەڕاهەت.

مالیکی‌یەکان ڕایان وایە کە حەرامە کردنی نوێژی سوننەت لەکاتی ڕۆژئاوابوون و ڕۆهەڵاتندا گەرچی سوننەتەکە هۆیەکیشی هەبێ، هەروەها نوێژی نەزرو سەجدەی تیلاوەت و نوێژی مردووشیان لەو دوو کاتەدا بە حەرام داناوە.

بەڵام ئەگەر ترسی تێك چوونی لاشەی مردووەکە هەبوو ئەوە دروستە نوێژی لەسەر بکرێت لەو دوو کاتەدا، وە فەرزە عەینی‌یەکان بە (أداء) حازر یا گێڕانەوە لەو دوو کاتەدا بە ڕەوا دائەنێن، هەروەها نوێژ بە شێوەیەکی گشتی (مطلقاً) چ فەرز بێ یا سوننەت بێ، لەکاتی وەستانی ڕۆژ لەناوەڕاستی ئاسماندا (إستواء) بە ڕەوایان زانیوە.

(باجی) لە شەرحی (الموطأ) دا دەفەرموویێت: لە (المبسوط) دا هاتووە لە ئیبنو وەهبەوە: پرسیار کرا لە مالیك دەربارەی نوێژ کردن لەکاتی نیوەی ڕۆژدا، فەرموی: خەڵکم ئەبینی کە لە نیوەی ڕۆژدا ڕۆژی جومعە نوێژیان ئەکرد (واتە: سوننەت)، وە لە هەندێ (حدیث)دا نوێژ کردن لەو کاتەدا نەهی لێ کراوە، بەڵام من نەهی لێ ناکەم لەبەر ئەوەوی ئەم بینین نوێژیان ئەکرد، وە من بۆ خۆم پێم خۆش نیە لەو کاتەدا نوێژ بکرێ لەبەر ئەو نەهی‌یەی کە لەو بارەوە هاتووە.

بەڵام حەنبەلی‌یەکان بۆ نادروستی نوێژی سوننەت چوون بە شێوەیەکی گشتی (مطلقاً) لەو سێ کاتەدا، جا ئەو سوننەتە چ لەبەر هۆیەك بێ یان نا، وە چ لە مەککە بێ یا لە غەیری مەککە، وە چ لە ڕۆژی جومعەدا بێ یان لە غەیری ڕۆژی جومعە، ئیللا (تحیة المسجد) نەبێ لە ڕۆژی جومعە، کە بەبێ کەڕاهەت لەکاتی (إستواء) و لەکاتی (خطبة) کەدا ڕێگای کردنیان داوە، وە هەروەها لای ئەوان لەو سێ کاتەدا کردنی نوێژی مردووش حەرامە، مەگەر مەترسی تێك چوونی لاشەی مردووەکە هەبێت، ئەوسا نوێژ کردن لەسەری دروستە بەبێ ئەوەی کەڕاهەتی هەبێ، وە لەو سێ کاتەدا بە ڕەوایان داناوە گێڕانەوەی نوێژی فەوتاو و کردنی نوێژی فەرزو دوو ڕکاتەی تەواف، با سوننەتیش بێ.

([٣]) جیاکردنەوەی عەسری ئەو ڕۆژە ڕاستە، بەڵام جیا کردنەوەی نوێژی جەنازە وانی‌یە، لەبەر ئەوەی بەڵگەی لەسەر نی‌یە، بەڵکو گشتی‌یەتی حەدیسی عوقبەی پێشو ئەوەی لە واتایدایە ئەی گرێتەوە، وە ئەوەی پشتی دەگرێت ئەوەیە کە ئیبنو عومەر نەهی دەکرد نوێژ بکرێت لەسەر جەنازە لەکاتی خۆر هەڵاتن هەروەك لە (الموطأ) دا وجگە لەویشدا هاتووە. وە چاکتر ئەوەیە کە نوێژی لەبیر چوو و نوێژی خەوتوو جیا بکرێتەوە، جا نوێژ ئەکات هەرکاتێك بیری کەوتەوە لەکاتی کەڕاهەتیشدا بێ، بەپێی حەدیسی شەیخەین کە لە بابی پێشووی ئەم کیتابەدا باس کرا.

پاشان ئەوەی دانەر باسی کردووە لە جیاکردنەوەی هەندێك لە پێشەوایان، بۆ نوێژی سوننەت لە ڕۆژی جومعەدا لەکاتی (استواء)دا، ئەویش ڕاست ودروستە، وە حەدیسێکی زۆر لەبارەیەوە هەیە بۆی بگەڕێوە لە (زاد المعاد) و (إعلام أهل العصر بحكم ركعتي الفجر) ی (عظيم آبادي)، وە جگە لەمانەش. (تمام المنة).

نوێژی سوننەت لە دوای دەرکەوتنی کازیوەی بەیان (فجر) و پێش نوێژی بەیانی:

لە خزمەتکارەکەی ئیبنو عومەرەوە کە ناوی یەسار بوو هاتووە دەفەرمووێت: ئیبنو عومەر چاوی پێم کەوت دووای دەرکەوتنی فەجر نوێژم ئەکرد، فەرمووی: پێغەمبەر ﷺ جارێك هاتە لامان ئەم کاتە نوێژمان ئەکرد فەرمووی: (لِيُبَلِّغ شَاهِدُكُم غَائِبَكُم أن لا صَلاةَ بَعدَ الصُّبحِ إلا رَكعَتَينِ) رواه أحمد وأبو داود[٤]. واتە: با ئەوانەی ئامادەن لێرەدا ئاگاداری غائیبەکان بکەن کە دووای دەرکەوتنی بەیان جگە لەو دوو ڕکات نوێژە نوێژی تر نیە، وە (حدیث)ەکە هەرچەندە (ضعیف)ە بەڵام چەند ڕێگایەکی هەیە یەکتر بەهێز ئەکەن، کەواتە ئەکرێتە بەڵگەی ئەوەی دووای دەرکەوتنی فەجر دوو ڕکات نوێژ زیاتر کەراهەتی هەیە، شەوکانی ئەم سوودەی بەخشیوە.

وە حەسەن و شافیعی و ئیبنو حەزم بۆ دروستی کردنی نوێژی سوننەت چوون بە گشتی (مطلقاً) بێ کەراهەت.

بەڵام مالیك تەنها بۆ ئەو کەسانەی شەونوێژیان بۆ نەکراوە لەبەر مەعزەرەتێك بە دروستی داناوە.

وە دەفەرمووێت: پێم گەیشتووە عبداللەی کوڕی عەبباس و قاسمی کوڕی موحەممەدو عبد الله ی کوڕی عامیری کوڕی ڕەبیعە لە دووای فەجر نوێژی وەتریان کردووە.

عبد الله ی کوڕی مەسعود دەفەرمووێت: گوێ نادەمێ لەو کاتەدا من نوێژی وەتر بکەم و لەولامەوە قامەت بۆ نوێژی بەیانی بکرێت.

وە لە یەحیای کوڕی سەعیدەوە هاتوە دەفەرمووێت: عوبادەی کوڕی صامت پێش نوێژی بۆ کۆمەڵێك ئەکرد ڕۆژێك هات بۆ نوێژی بەیانی، جا بانگدەر قامەتی کرد بۆ نوێژی بەیانی، عوبادەش بێ دەنگی کرد تا لە نوێژە وەترەکەی بۆوە، پاشان پێش نوێژی بۆ کردن.

لە سەعیدی کوڕی جوبەیرەوە هاتووە ئیبنو عەبباس جارێك ڕاکشا بوو لەپاشاندا هەڵسا و بە خزمەتکارەکەی فەرموو: سەیرکە بزانە خەڵکەکە چی ئەکەن ـ ئەو کاتە کوێر ببو ـ خزمەت کارەکە ڕۆیشت و گەڕایەوە ووتی: خەڵکەکە نوێژی بەیانیان کردووە و سلاویان داوەتەوە، ئیبنوعەبباس هەڵسا نوێژە ویترەکەی کرد ئینجا نوێژی بەیانی کرد.

نوێژی سوننەت لە کاتی قامەت کردندا:

کاتێ قامەت کرا بۆ نوێژ کەراهەتی هەیە خۆ مەشغوڵ بکرێ بە نوێژی سوننەتەوە، لە ئەبی هورەیرەوە خوا لێی ڕازی بێت هاتوە دەفەرمووێت: پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (إذَا أُقِيمَتِ الصَّلاةُ فَلا صَلاةَ إلا المَكتُوبَةَ) وفي رواية (إلا الَّتِي أُقِيمَت) رواه أحمد ومسلم وأصحاب السنن. واتە: کاتێ قامەت کرا بۆ نوێژ جگە لە نوێژە فەرزەکە نوێژی تر ناکرێت، وە لە ریوایەتێکی تردا هاتووە فەرموویەتی: جگە لەو نوێژەی قامەتی بۆ کراوە نوێژی تر ناکرێت.

لە عبد الله ی کوڕی سەرجسەوە هاتووە دەفەرمووێت: پیاوێك هاتە ناو مزگەوتەوە پێغەمبەر ﷺ نوێژی بەیانی ئەکرد، کابرا چوو لەلای مزگەوتەکەوە دوو ڕکات نوێژی کرد، ئینجا هاتە ناو ریزەوە بۆ نوێژی بەیانی، پێغەمبەر ﷺ کاتێ سلاوی دایەوە فەرمووی: (يَا فُلان بِأيِّ الصَّلاتَينِ اعتَدَدتَ، بِصَلاتِكَ وَحدَكَ أم بِصَلاتِكَ مَعَنَا؟) رواه مسلم وأبوداود والنسائي. واتە: فلاَن کام نوێژیانت بۆ خۆت حساب کرد، ئەو نوێژەی بە تەنها کردت یا ئەو نوێژەی لەگەڵ ئێمەدا کردت.

پێغەمبەر ﷺ هەرچەندە ئینکاری لەو کارە کرد بەڵام فەرمانی نەکرد بە کابرا نوێژەکەی بگێڕێتەوە، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە ئەو نوێژە دروستە هەرچەندە کەراهەتی هەبووە.

---

(4) ئەم حەدیسە صەحیحە هەروەك شێخ ئەلبانی لە (صحيح ابن ماجة) دا بە ژمارە (٥٢٥٢) دەفەرمووێت.

له ئیبنو عەبباسەوە هاتووە دەفەرمووێت: بانگبێژ دەستی کرد بە قامەت و من نوێژم ئەکرد ، پێغەمبەر ﷺ ڕای کێشام و فەرمووی: (أتُصَلِّي الصُّبحَ أربَعاً؟) رواه البيهقي والطبراني وأبوداود والطيالیسي وأبويعلى والحاكم وقال إنه على شرط الشيخين. واتە: ئایا نوێژی بەیانی چوار ڕکات ئەکەیت؟.

له ئەبو موسای ئەشعەرییەوە خوا لێی ڕازی بێت هاتوە دەفەرمووێت: پێغەمبەر ﷺ پیاوێکی بینی دوو ڕکات نوێژی سوننەتی بەیانی ئەکرد لەوکاتەدا کە بانگ بێژ بانگی ئەدا، پێغەمبەریش له هەردوو شانیەوە ژەن و فەرمووی: (ألا كَانَ هَذَا قَبلَ هَذَا) رواه الطبراني. قال العراقي: إسناده حسن. واتە: نەئەبوو ئەو نوێژەت پێش ئەو بانگە بەجێ بهێنایە.

==================

سایتی بەهەشت

www.ba8.org

2009 – 1430

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ